

● Lentilka ● ● pro dědu ● Edu

Ivona
Březinová

ALBATROS

Ivona
Březinová

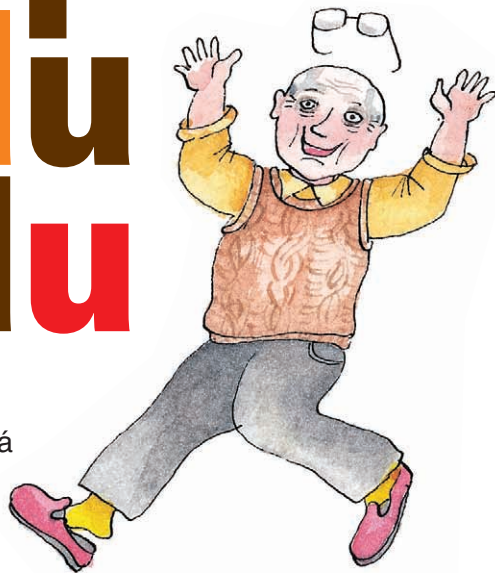
Lentilka pro dědu Edu

Ivona
Březinová

Lentilka
pro
dědu
Edu

Ilustrovala
Eva Mastníková

ALBATROS

© Ivona Březinová, 2006

Illustrations © Eva Mastníková, 2006

www.brezinova.cz

ISBN 978-80-00-03026-5

Tento příběh velice citlivě zachycuje problematiku stárnutí (Alzheimerovy demence). V propojení osudů dědy a pravnuka nenásilnou formou upozorňuje na nebezpečí zanedbání příznaků nemoci, a tím pozdní diagnostiku. Působivě je zde zachycena zejména sociální problematika celé rodiny, kde se vyskytuje toto onemocnění. Věřím, že pomůže v přiblížení této nemoci široké veřejnosti bez negativní stigmatizace.

MUDr. Petr Žižkovský

Všechno začalo tím, že dědu Edu přivedla domů městská policie.

Honzík byl tehdy ještě docela malý, ale mohly mu vypadnout oči, aby mu nic neušlo. Jen nechápal, proč ani jeden z těch policistů na dědu Edu nemíří pistolí. Dokonce ani pouta na ruce mu nedali. To Honzíka rozladilo. V televizi tedy viděl lepší policajty.

Zato maminku nenadálá návštěva vyděsila i tak.

„U všech blech, co se stalo?“ vyjekla a nechápavě se dívala z jednoho policisty na druhého. Na dědu Edu se bála byť jen juknout.

„Ale, tady dědeček se vám nějak zatoulal,“ mávl jeden z policistů rukou, jako aby si maminka nedělala zbytečné starosti. „Našli jsme ho sedět u zimního stadionu, a prý, že netrefí domů.“

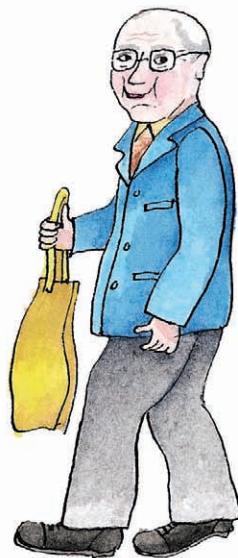
„Tak dobrý, pane Koudelko?“

poplácával druhý policista dědu po rameni. „Jste doma. Vidíte, jak jsme to společně zvládli.“

„Prosím tě, táto, kolik jsi těch piv vypil, že jsi ani nenašel cestu domů,“ domlouval pak dědovi Edovi jeho syn, děda Arnošt. „Takhle za bílého dne dělat rodině ostudu.“

Honzík napjatě poslouchal. Tak vida, děda

Eda dělá rodině taky ostudu. Totiž úplně stejně to minulý týden říkala maminka Honzíkovi, když se u obchodu s hračkami vztekal, že chce nové auto na dálkové ovládání. A přitom to nebylo ledajaké auto, ale sanitka. A sanitka by v žádné rodině neměla chybět, o tom je Honzík přesvědčený. Ovšem maminka řekla, že jim doma zcela stačí obyčejná lékárnička, a Honzík se uraženě rozeřval přímo na ulici. Čímž právě udělal rodině ostudu. Jenže koho by to nenaštvalo, když ta sanitka byla tak pěkná.

Honzík nadále špicoval uši, protože pradědeček, kterému všichni říkají děda Eda, se zaraženě ozval ztichlým hlasem:

„Já nepil, hochu. Já jen tak seděl na zídce u stadionu, ale pak mi začala být zima. Tak jsem si řekl, že půjdu domů. Člověče, já ti najednou nevěděl kam. Přesně jsem si vybavil, jak náš dům vypadá, ale neměl jsem nejmenší tušení, jak se k němu dostat.“

„No jo,“ pokýval děda Arnošt hlavou. „Mně už se ta skleróza taky někdy ozývá, co naděláme.“

„Mami, jak dělá sklalóza?“ zeptal se večer Honzík, když ho maminka ukládala do postele.

„Co, jak dělá?“

„No, sklalóza... nebo tak nějak,“ dodal Honzík nejistě. Ale pak si v posteli sedl a začal horlivě vysvětlovat: „Kráva dělá búúú a koza mééé, pes štěká a tak. A sklalóza? Děda říkal, že se mu někdy ozývá.“

„Co by to, u všech blech, mohlo být?“ přemýšlela maminka. „Nemyslel třeba meluzínu? Ta skučí a hučí v komíně.“

„Ne, myslel sklerózu,“ řekl tatínek, který právě přišel dát Honzíkovi pusu na dobrou noc. „To je taková nemoc, při které se zapomíná, víš?“

„Tak proto děda zapomněl, kde bydlíme?“

„Asi,“ usmál se na Honzíka tatínek, ale nějak posmutněle. Aby to napravil, začal honem

vyprávět, jak se mu občas ozve koleno, které si loni zranil na lyžích. „Ozve se tak, že bolí.“

„A ta skla... skleróza taky bolí?“ chtěl vědět Honzík a začalo mu být dědy Edy líto.

„Ta nebolí,“ pohladila maminka Honzíka po vlasech a zatlačila ho zpátky na polštář.

„A spi už.“

Skleróze se u dědy Edy asi zalíbilo. Honzík ho teď víc pozoroval a moc dobře si všiml, že děda Eda zapomíná na spoustu věcí. Třeba kam si položil brýle. Nebo kde nechal ležet rozečtenou knihu a tak. Nejhorší bylo, když zapomněl, že Honzíkovi slíbil společnou návštěvu kina. Tehdy měl Honzík na tu pitomou sklerózu opravdu zlost.

Ale někdy byla s dědovou sklerózou legrace. Třeba když děda Honzíkovi říkal Arnošte podle svého syna, nebo Oldřichu podle svého vnuka. Nejvíc se však nasmáli, když děda Eda

na Honzíka zavolal Azore! Azor totiž býval
pradědečkův pes. Zažili spolu spoustu
dobrodružství. Ale to bylo ještě v době, kdy děda
Eda bydlel sám s Azorem ve venkovské chalupě.
Azor pak umřel a děda Eda se přestěhoval k nim.
Na Azora si Honzík hrál rád. A děda Eda taky.

Čas ubíhal a dospělí si sklerózy dědy Edy nijak nevšímali.

Tatínek a děda Arnošt chodí do práce až na druhý konec města. Tatínek tam navrhuje nové domy a děda je pomáhá stavět. Maminka sice chodí do práce jen do sousedního pokoje, kde překládá knížky z jednoho jazyka do druhého, ale na pradědovu sklerózu jí taky nezbývá čas. A tak tráví děda Eda s Honzíkem vždycky celé dopoledne spolu.

„Půjdeme nakoupit,“ rozhodl jednoho dne děda Eda rázně a hrnul se do předsíně, aby se oblékl a obul.

Honzík nadšeně souhlasil. Možná že z nakupování s dědou Edou kápne i vysněná sanitka na dálkové ovládání. Maminky pro sanitky nemají to správné pochopení, ale dědové ano. A pradědové docela určitě.

„Čí jsou to boty?“ zeptal se děda Eda Honzíka a bezradně si prohlížel řádku vzorně vyrovaných bot.

„Moje a mámy, táty a dědy Arnošta a taky tvoje,“ vyjmenoval Honzík.

„Takových bot,“ mumlal děda nespokojeně.

Nakonec popadl jednu botu tátovu a jednu svoji a už se obouval. Tátova bota byla černá, bota dědy Edy hnědá s černým lemováním.

„Jé,“ pištěl nadšeně Honzík a hnal se po tátově zbylé černé botě. „Já to taky zkusím.“

Jenže Honzíkovi byla tátova bota moc velká. Trochu zklamaně si tedy nazul svou modrobílou tenisku na levou nohu a pravou vklouzl do oranžové holínky.

„Tak co, dědo?“ zeptal se pak dychtivě.

„Dobrý?“

„Dobrý,“ přikývl děda Eda, aniž by se na Honzíka podíval. „Jdeme.“

Děda Eda nakupuje rád. Sanitku sice v samoobsluze neměli, zato už nakoupili spoustu čokolád a jahodových lízátek. Potom se zastavili

u velkého proutěného koše s rohlíky. Děda jeden rohlík vzal a opatrně ho položil do nákupního vozíku. Pak sáhl pro druhý a třetí, čtvrtý, pátý...

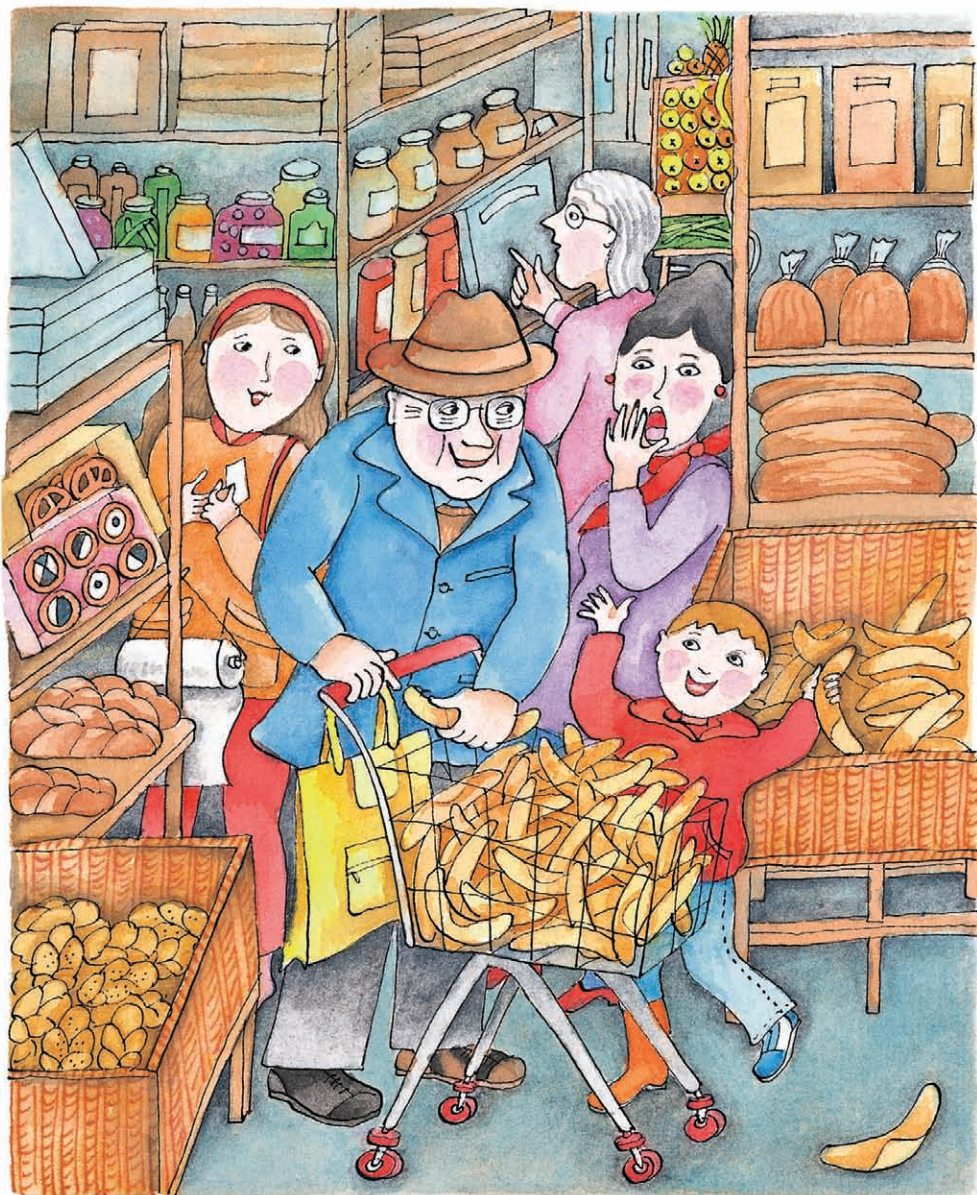
Honzík pečlivě počítal. Maminka kupuje rohlíků obvykle dvanáct. Proto taky Honzík umí dobře počítat do dvanácti. Dál už ne. Jenže teď už do dvanácti napočítal dvakrát, a děda ne a ne se zastavit. Vypadal, jako by si s těmi rohlíky hrál. Stavěl je do úhledných hromádek, v rozích je vztyčoval jako sloupy a pak zase překládal přes sebe další vrstvu. Honzík už se hrozil, co s tolika rohlíky budou doma dělat. Stavět se z nich nedá, z lega je to přece mnohem lepší.

„Čekáte hosty, vidíte, pane Koudelko,“ ozvalo se jim náhle za zády.

Děda Eda, vyrušený z rovnání rohlíků, vylekaně vzhlédl.

„Hmm,“ zabručel neurčitě a pak se obrátil na Honzíka: „Kdo to byl?“

„Přece Málková. Teda paní Málková,“

opravil se Honzík způsobně. „Naše sousedka. Tys ji nepoznal?“

„Hmm, to je jasný,“ zabručel znovu děda Eda. „Čekej tady, dokud se pro tebe nevrátím. Jdu pro další vozík.“

Honzík vyjukaně sledoval, jak mu děda Eda mizí i s vozíkem v houfu u pokladen, ale rozhodl se čekat. Nejdřív trochu poodstoupil k pleteným houskám, střídavě sypaným mákem a kmínem, a pěkně zblízka si prohlížel, jak se na nich duhově lesknou velké krystalky soli. Potom si však vzpomněl, že děda řekl čekat u rohlíků, a tak se sunul zpátky. Pozoroval aspoň, co všechno mají ve vozíčcích lidé procházející kolem něj. Tolik rohlíků jako my si nekoupil nikdo, pomyslel si v duchu pyšně.

Jenže i pozorování lidí Honzíka brzy omrzelo. Čekání neměl nikdy rád. Z dlouhé chvíle